

Anu Joenpolvi

RAKKAUTTA JA
RAEKUUROJA

Karisto
Hämeenlinna

© Anu Joenpolvi ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-43880-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

I

Tulusniemen koulu luki huonosti erottuvin kirjaimin mustapohjaisessa ajan haalistamassa kyltissä. Käänsin auton tienhaarasta pihaan, joka oli päällystämätön ja sadevesikuoppien täplittämä. Annoin auton käydä ja katselin ristiriitaisin tuntein tulevaa asuntoani.

Koulurakennus oli korkea ja kaksikerroksinen, väriltään haalean marjapuuronpunainen. Huopakatto kasvoi paikoin jäkälää. Suuret alastomat ikkunat katsoivat tulijaa hiukan alakuloisesti, julkisivun tummanruskeiden pariovien maali hilseili. Pihassa kasvoi vahva ruohikko ja takana erottuva jääkiekkokaukalo puski koivuntaimia. Taemmalla näkyi pari ruostunutta jalkapallomaalia ja keikuteline. Rakennuksen takana kohosi synkkä kuusimetsä, vasemmalla aukeni laaja vasta muokattu peltoaukea. Ainoa väriläikkä ja samalla myös elonmerkki oli ulkorakennuksen katoksessa seisova punainen moottoripyörä.

Mitähän Markus olisi tästä sanonut?

Päädystä katoksen alla oli portaat ja sivuovi, varmaan-kin asuntoihin. Ajoin auton lähemmäs, ja olin ehtinyt juuri nousta ulos, kun valkoinen kurakylkinen pakettiauto

kaartoi vauhdikkaasti pihaan vesilätäköitä roiskuttaen. Se seisahtui viereeni ja kuljettaja hypähti ulos pamauttaen oven kiinni. Mies oli punakka ja pörrötukkainen, pukeutunut huomioliiviin. Hän lähestyi käsi ojossa. – Aki Salmi kunnasta, terve. Sä olet Marleena? Asumaan tulossa?

Nyökkäsin ja ojensin käteni. Kysymykseen en tohtinut vastata vielä myöntävästi.

Mies kaivoi avainnippua taskustaan. – Mennään pittemmittä puheitta vilkaisemaan miltä näyttää. Hän katsoi minuun siristäen silmiään hallavan otsatukkansa alla. – Sinunhan piti mennä sinne Tiaisenkuja viitoseen, rivitaloon? Siellä sattui vesivahinko ja remontti vie aikaa, hyvä jos saadaan syksyksi kuntoon.

– Joo, kuulin siitä, myönsin, – ja että jonkinlainen katto pään päälle löytyisi. Nyökkäsin koulurakennuksen suuntaan yrittäen pitää ilmeeni peruslukemilla. Salla Haapanen, tuleva työnantajani, joka oli ilahduttavasti ottanut osaa asunnon etsimiseen, oli soittanut pari päivää sitten. Hän oli kuulostanut hiukan varovaiselta kuvaillessaan asuntovaihtoehtoa, enkä sitä enää ihmetellyt. Hevonkuusi tämä on, ajattelin ärtyneenä.

– Onhan tämä vähän.., Aki Salmi myönteli selatessaan avainnippua, hän oli kai vaistonnut ajatukseni. – Aukkaita on ollut yleensä vain kesäisin noissa kahdessa entisessä opettajanasunnossa. Mutta rauhallista on, ja järvi tuossa heti kuusikon takana. Siellä on laiturikin ja hyvä uimaranta. Aukkaat ovat kiitelleet.

Sillä hetkellä se ei minua juuri ilahduttanut. – Täällä asuu joku muukin? Viittasin punaiseen Hondaan katoksessa.

– Joo, Lomarannan kokkipoika, se asui siinä jo viime kesänä, mies sanoi ja jatkoi: – Lomaranta on semmoinen kesäravintola tuossa lähellä.

Hän löysi oikean avaimen ja jatkoi ovea avatessaan: – Tuossa on puutarha vieressä, omenapuu, pari marjapensasta ja pieni kasvimaakin, yksi edellinen vuokralainen teki sen vuosia sitten. Että jos olet kiinnostunut kasvattelemaan...

Kohotin kulmiani. Vai oikein kasvimaat! Ensiksi halusin kyllä nähdä millainen murju minua odottaisi.

Mies kertoi, että koulukäyttö oli loppunut jo parikymmentä vuotta sitten, mutta varsinkin talvisaikaan luokissa kokoontui monenlaista harrastusporukkaa. Koulurakennus oli ulkonäöstään huolimatta kohtuullisessa kunnossa. Kesällä oli hiljaisempaa, kutojia tosin saattoi käydä kangaspuita louskuttamassa. Kunta oli myymässä koulun asuntoineen kyläyhdistykselle.

Astuimme päädyn ovesta sisään eteiseen. Kolme vanhanaikaista peiliovea johtivat opastajani mukaan varastoon, opettajainhuoneeseen ja keittiötiloihin. Vasemmalla, seinustalla nousivat harmaat puiset portaat, joita pitkin jatkoimme toiseen kerrokseen. Siellä avautui pitkä käytävä, johon valoa antoivat kapeat pölyiset ikkunat. Käytävä oli vinokattoinen ja sitä tukivat paksut hirret. Sen varrella oli neljä ovea.

– Tässä alkupäässä on sinun asuntosi, mies sanoi napauttaen valot päälle. – Välissä on kaksi varastoa, kumpaankin asuntoon omansa, ja äärimmäisenä naapurisi.

Helpotti tietää, etten olisi koulun ainoa asukas, jos tänne joutuisin jäämään. Iltaisin olisi voinut olla ahdistavaa hiljaisessa vanhassa talossa metsän reunassa. Jos vain naapuri oikeasti oli harmiton? Entä jos hänellä olikin tapana kuunnella mörinämetallia iltaisin tai viettää ystäväporukassa hillittömiä viikonloppuja?

Sisällä huoneistossa oli hämärää ja tuoksui pysähtyneeltä, hiukan ullakolta. Panin merkille, että seinät eteisestä lähtien olivat haalean sameanvihreäksi maalatut. Vihreä linja jatkui makuuhuoneessa, jossa oli seinään upotettu samaa sävyä uskollisesti toistava vaatekaappirivi. Punainen lampunvarjostin kellastuneine hapsuineen oli nähnyt parhaat päivänsä jo varmaan vuosikymmeniä sitten. Asunnon piikkimalliset valokatkaisijat olivat arvattavasti alkuperäiset ja pistorasioiden lukumäärässä oli noudatettu säästäväisyyttä. Ehkä ne kuitenkin käyttöön riittäisivät. Vanhanaikaiselta näytti kaikkialla, mutta keittiöstä sentään löytyi niin mikro kuin jää-pakastekaappikin, iäkkäiden vaaleanharmaiden keittiökaappien seassa. Tuttu sameanvihreä väri jatkui keittiön seinissä.

– On taidettu saada halvalla isompi erä maalia, ajattelin ääneen siniä katsellen. – Katto on sentään malitettu jättää valkoiseksi. Ja maalari on tainnut saada tahtonsa läpi myös ulkomaalin sävyn suhteen. Vilkaisin

opastajaani, jonka punakoilla kasvoilla käväisi pikainen hymy.

– Kieltämättä se on aika kamala, hän myönsi. – Kyläyhdistys aikoo laittaa paikkoja kuntoon, jos rahoitus järjestyy, ja remonttia täällä kyllä tarvitaankin. Onhan se ollut sellaista ennen, ei niin kauheasti välitetty, kunhan jotakin oli millä peittää. Taitaa olla sellainen tottumis-kysymys, hän jatkoi leppoisasti. – Ja täällä on kattolamputkin valmiina joka huoneessa. Edellinen asukas ei ole välittänyt viedä mukanaan.

Todellakin. Tyhjää olohuonetta koristi vaalea, kärpästen merkkäama riisipaperivarjostin. Keittiössä oli sentään pyöreällä kuvulla varustettu hissivalaisin ikkunan edessä. No, vaateliaisuuteen minulla ei ollut varaa, pääasia oli, että kaikki toimivat. Paperivarjostimen saisin ehkä itse vaihdetuksi.

Kylpyhuone oli karu, siisti kyllä valkoisine kaakeleineen, ja kalusteet vanhoja mutta vankkoja, kylpyammetta myöten. Suihku oli kömpelönnäköinen vekotin. Varmistin, että hanasta todellakin tuli kuumaa vettä.

– No, miltäs vaikuttaa? mies tiedusteli, hän oli seurannut huvittuneena vedenvalutustani. – Lämpeneekö yhtään? Nyökkäsin.

– Postilaatikko on tuolla ulkoseinustalla, niitä on kolme ja oikeanpuoleinen on tähän, mies jatkoi. – Saunaa ei valitettavasti ole sisätiloissa, mutta ulkorakennuksessa kyllä. Kiuas lämpiää puilla. Siellä on myös lisää varasto-

tilaa, ja puita löytyy katoksesta. Kuuluu vuokraan, hän li-
säsi. – Voitte sopia saunavuoroista. Sähkö ja vesi kuuluvat
hintaan ja vuokrassa on huomioitu asunnon kunto.

Hän mainitsi summan, joka oli mielestäni varsin koh-
tuullinen.

– Tämä on sitten ainoa vaihtoehto? Yritin vielä vaikka
tiesinkin.

Salmi nyökkäsi. – Ainahan niitä voi muitakin vapau-
tua, eli tuurilla voit päästä toiseen piankin. Mutta tällä
hetkellä ei ainakaan kunnalla ole muuta tarjolla.

Huokasin, mikäs siinä sitten, jossain piti asua. Sitä
paitsi huonekalunikin olivat jo matkalla. Löimme kättä
päälle ja mies antoi minulle avaimet. Hän lupasi toimit-
taa minulle vuokrasopimuksen allekirjoitettavaksi.

Istahdin olohuoneen lattialle. Aurinko paistoi si-
sään verhottomasta, pölyisestä ikkunasta. Menisi vielä
hetki, ennen kuin Jussi saapuisi muuttokuormani kanssa.
Asunto oli sentään kiitettävän siisti edellisen vuokralai-
sen jäljiltä, silti pitäisi pyyhkiä pinnat ennen kuin voisin
asettua asumaan. Ikkunat saisivat odottaa tulevaisuuden
tarmonpuuskaa. Juuri nyt pelkkä ajatuskin siivoamisesta
ja tavaroiden järjestelemisestä uuvutti.

Nousin ja kävelin makuuhuoneeseen, seisahduin
vaatekaapin ovipeilin eteen.

Katselin muodokasta mutta niin kovin epämuodikasta
olemustani. Vanha peili tuntui leventävän kuvajaistani
entisestään.

Olin talven jäljiltä valkoinen ja ryhditön. Muodokas kyllä, ja vyötärökin sentään erottui, mutta sydänsurujen tuomia kiloja oli kertynyt muutama lisää. Niistä pitäisi hankiutua kesän kuluessa eroon. Olin niin toivottoman lyhyt. Edes jalkoihini olisin kaivannut hiukan lisäpituutta. Olkavarret menettelivät mutta kaipasivat kiinteyttä. Olin lihakseton löllerö. Kuntosalille Markus ei ollut minua saanut, koska en ollut oppinut siellä viihtymään. Punttien nostelu ja kuntopyörän poljenta oli minusta yksinkertaisesti tylsää.

Soikeat siniset silmäni, joita Markus oli sanonut ketunsilmiksi, olivat ainoa mikä minussa oli huomiota herättävää, ei välttämättä edes kaunista. Vaalea tukka, joka ylettyi puoleen selkään, oli viime aikoina kasvaa rehoffanut poninhännällä vailla pesua kummempaa huomiota. Kulmani olivat jääneet nyppimättä, säärikärvät ajamatta. Villiintynyt takkuinen shetlanninponi, se minä olin. Eveliina oli rinnallani kuin hyvin suittu, värähtelävähaksinen täysverihevonen. Ei ollut ihme eikä mikään, että olin jäänyt hänelle kakkoseksi.

Tarkastin vaatekaapin ovi kerrallaan, hyllyt olivat maalaamatonta lautaa, puisessa tangossa roikkui muutama vaateripustin. Ylähyllyn perukoilla oli jotakin. Vedin päivänvaloon kehystetyn värivalokuvan ja haalistuneen taulumallisen ristipistotyön.

Taulu oli kehystetty koivunrangasta halkaistuilla tuohipintaisilla säleillä. Kankaalle oli kirjottu mietelause. Se ei ylistänyt kaikkivoittavaa ahkeruutta sen paremmin

kuin kultaista kotiakaan, vaan siinä luki tummanpunaisella villalangalla kirjailtuna:

*Tärkeintä on elämässä
elää aina nyt ja tässä*

Jollain tavalla se sopi mielentilaani. Tässä sitä elettiin juuri hetkessä, tulevaisuus tuntematon, menneisyys toivottavasti pian unohtunut. Mitään sen ylevämpää korulausetta en olisi nyt sietänytkään. Ripustin taulun olohuoneen seinältä löytyneeseen koukkuun.

Valokuvan värit olivat yhtä lailla haalistuneet. Kuvassa oli jo elämän iltapuolelle ehtinyt nainen, polkkatukkainen, yllään kukikas hihatton hellemekko. Leveät kasvot ja hyvin erottuva nenä olivat voimakaspiirteiset, kuin nopeasti veistetyt. Auringon päivettämille kasvoille oli ikuistettu pieni hymy, silmät näyttivät lempeiltä ja huumorintajuisilta. Nainen seiso i matalan omenapuun alla, puu oli täynnä vihreitä raakileita.

Jussi oli lähtenyt kotoa pari tuntia minua myöhemmin. Veljellä oli pakettiauton kyydissä sänky ja sohva, jotka olivat löytyneet kotivintiltä, samoin tuolit ja pöytä keittiöön. Olin hankkiutunut eroon Markuksen kalusteista, niitä en halunnut katsella uudessa asunnossani. Kyydissä oli lisäksi pari mattoa, vuodevaatteita, siivousvälineet, kahvinkeitin, polkupyörä. Olin tuonut autossani

vaatteeni ja muut tykötarpeet. Kannoimme tavarat nopeasti asuntooni. Jussia huvitti kaikkialla vallitseva yletön vihreys. Hän kiitteli kuitenkin, kuten opastajanikin, toimivia kattovaloja. Lamppujen asennus olisi saattanut ottaa aikaa, näin vanhoissa taloissa kun sähköliitانتä hänen mukaansa yleensä oli ”sokeripalalla” ja johdot vanhoja. Itse pohdin, miten saada kodikkuutta harvasti kalustettuun asuntoon. Tilavissa huoneissa vähäiset huonekaluni näyttivät orvoilta. Ehkäpä pitäisi hakea jostakin vaikka pari viherkasvia ja etsiskellä seuraavaksi hyvä kirpputori.

Jussi kiirehti kotimatkalta, edes kahvia ei jäänyt odottamaan. Hänellä oli hoppu navetalle. Tyrkytin bensarahat korvaukseksi. Halasimme, hän toivotti hyvää kesää kaikenkattavan vihreyden keskellä, ehkä apeaa olemustani piristääkseen. Irvistin ja käskin kertoa terveiset kotiin.

Äiti ei ollut peiteltyt pahastumistaan jättäessäni selitetyt minun ja Markuksen suhteen päättymisestä jonnekin hamaan tulevaisuuteen. En vain ollut jaksanut alkaa vatvoa niitä hänen kanssaan käydessäni pikimmin kotona ennen Rantakylään lähtöä.

Lysähdin räikeän oranssinväriselle kukkakuvioiselle sohvalle, joka nökötti orpona muuten tyhjässä olohuoneessani. Se oli kotoa vintiltä löydetty sisustajan painajainen, mutta mukava paikka lötkötellä.

Seinät tuntuivat huutavan hiljaisuutta. Tässä nyt oltiin, aivan vieraassa ympäristössä. Olin aika lailla myllännyt elämäkuvioni uusiksi.

Päätin kaivaa ensimmäiseksi kahvinkeittotarpeet esille. Olin varmistanut, että ne olivat mukana matkatavaroissa, vaikka muuta vielä puuttuisikin. Valutin keittiön hanasta vettä ja tarkastelin sitä, se näytti ja maistui kelvolliselta. Kahvinkeitin rupatus toi ripauksen kodikkuutta ankeuteen. Sameanvihreään väriin kai vähitellen tottuisin, hymähdin mielessäni kulkiessani kahvimukeineni huoneita katsellen.

Avasin keittiön ikkunan, ja tuomenkukkien vieno tuoksu lehahti vastaan, pellonreunan puut olivat täydessä kukassa. Kylältä päin kuului mopojen ääntä, teineillä oli meneillään iltapäiväajot koulun jälkeen. Äänet tuntuivat lohdullisilta hiljaisuuden keskellä.

Saatuani asuntoani hiukan järjestellyksi soitin Haapasen leipomoon ja kerroin terveisiä Tulusniemen koululta. Salla oli helpottunut.

– Harmi sitä asuntosotkua, hän kuulosti vilpittömältä.
– Näitä vaan välillä sattuu. Jos pystyt olemaan siellä ainakin alkuun.

– Niin, tai sitten vaan yritän kotiutua tänne, tokaisin.
– Muutto on niin raskasta. Kun on raahannut sohvan ja sängyn toiseen kerrokseen ei ihan heti lähde liikkeelle uudestaan. Ja kyllä tämä kuitenkin aina telttailun voittaa.

– Rauhallista siellä ainakin on, Sallakin vakuutti.
– Tulet sitten töihin maanantaina? Tervetuloa!

Seurankaipuisena soitin vielä Elinalle. Oli lohdullista kuulla hänen äänensä. Elinalla oli pieni menestyvä

parturikampaamo ja hän oli jatkuvasti kiireinen, emme olleet viime aikoina olleet yhteydessä kuin puhelimitse. Ystävytemme ei siitä kärsinyt. Elina ei myöskään kuulunut niihin tuttuihin, joiden oli ihan pakko juoruilla minulle Markuksen viime kuulumisista. Siitä olin kiitollinen.

– Täällä minä istun tyhjyyttä kaikuvaan vihreydessä. Homeisen näköinen vaaleanpunainen koulu, rähjäinen piha, takapihalla synkkä kuusikko, kuvailin. – Onneksi on sentään naapuri, tosin en vielä tiedä minkälainen ilmestys tuolta naapurikämpästä kuoriutuu.

– Kaikki järjestyy, odota vain. Menee viikko ja olet jo kotiutunut, Elina lohdutteli. – Minusta sinä olet rohkea, hän tyrmäsi murehtimiseni siitä, olinko lopultakin vain paennut inhottavaa tilannetta ja olisiko sittenkin pitänyt jäädä tuttuun ja turvalliseen. – Sinähän voisit vaikka pistää sinne pystyyn jonkinlaisen söpön ja muodikkaan artesaanileipomon, kehittäisit maan parhaan juurileivän tai jotain!

– Hieno idea, tämä paikka silmää hivelevine ympäristöineen olisi kuin sitä varten, tuhaudin. – Oikeasti tämä näyttää niin masentavalta että tuskin edes leipäaikina nousisi.

– Älä nyt, tuollainen vanha kansakoulu, sehän suoraan humisee historiaa! Ja eikö se olekin siellä matkailijoiden valtareitin varrella? Voisit napata kesäturistien tulvasta jonkun taitavan saksalaisen tai ranskalaisen miehen kaveriksi leipomaan ja muutenkin... Eikö ne ihanteelli-

set tarinat menekin näin? Elina ylltytti. – Montakohan tällaista mä olen lukenut lehdistä? Kohta sä sitten sisustat unelmakotia, hirsiseinät näkyviin ja sitä rataa. Pihalla kipittää vuohia ja maatiaiskanoja!

– Niinpä, minua alkoi jo naurattaa. – Niissä tarinoissa kaikki tuntuvat syntyneen remonttivasara kädessään! Minä olen harvinainen poikkeus.

– Sitten sinne tulee bussilasteittain marttoja vierailulle ja leipäostoksille, Elina jatkoi. – Se Jean-Jacques on kehittänyt huippuviinin jostain variksenmarjoista ja tekee ranskalaistyyppistä vuohenjuustoa. Sinä neulot törkeän hintaisia pipoja kutunvillasta. Teillä on maailman suloisimmat kiharapäiset lapset, sanotaanko Noel ja Emelie. Perheen tekemisistä luetaan sun ällöttävän imevästä maalaisblogista... Siis mähän kadehdin sua nyt jo!

En voinut kuin nauraa hänen kuvaukselleen ja lopetin puhelun huomattavasti paremmalla tuulella. Elinalla oli aina ollut taianomainen vaikutus mielialaani, hän oli se joka näki asioiden hyvät puolet, jaksoi vitsailla ja sai tulevaisuudenuskoni palaamaan edes hetkiseksi.

2

Päivä oli kääntynyt illaksi. Olin käynyt ruokakaupassa ja ajattelin vielä ennen nukkumaanmenoa tutustua lähiympäristöön. Työnsin jalkani mukaani ottamiini kotitossuihin, rumiin sämpylänmallisiin mutta mukaviin jalkineisiin. Kolusin varastohuoneen ja löysin neliökaupalla tomuista ja ummehtuneen hajuista säilytystilaa, aivan liikaa itselleni.

Moottoripyörä seisoi edelleen ulkokatoksessa. Vein sinne omankin pyöräni. Saunan oveen minulla ei ollut avainta, se oli varmaankin naapurilla. Mahtoiko saunatiloissa olla pyykinpesumahdollisuus? Olin unohtanut kysyä.

Piha näytti yhtä karulta kuin ensi kertaa nähdessä. Kiekkokaukalon aita oli ränsistynyt ja paikoin kallellaan. Keinuteline oli vankkaa rautaa, pyyhkäisin säänhaalistaman istuinlaudan puhtaaksi ja kokeilin. Ruostuneet kannatinketjut naukuivat murheellisesti. En uskaltanut potkia vauhtia.

Uteliaana kurkistelin sisään pölyisistä ikkunoista. Koulu oli kolmiluokkainen. Ikkunaverhot olivat kuosiltaan alun kahdeksankymmenlukua. Vasemmanpuoleisessa

luokassa näkyi kolmet kangaspuut, matonkudesäkkejä ja muita käsityötarvikkeita, jopa höyläpenkkikin. Toisessa, pienemmässä luokkahuoneessa oli lattiatila vapaana. Seinustalle koottujen jumppapallojen, lannevanteiden ja muun tavaran perusteella päättelin, että varmaan jokin kyläyhdistyksen tai maatalousnaisten jumpparyhmä koontui täällä kerran viikossa talvikaudella.

Kolmas luokkahuone oli vain osittain näkyvissä, koska verhot oli vedetty ruutujen eteen. Se oli varastoitu täyteen entistä koulutavaraa, pulpetteja ja tuoleja pinottu päällekkäin. Nurkassa seisoj jyrkevä tummaksi petsattu urkuharmoni. Hämärässä huoneessa oli menneisyyteen pysähtynyt ja jotenkin haikea tunnelma.

Ilma oli kirkas ja kauempaa vehreän koivikon takaa toi tuuli grillauksen tuoksua. Joku mökkiläinen oli selvästi aloittanut kesänvieton. Tuntui mukavalta ajatella, että ihmisiä oli sentään lähistöllä, heitä ei vain näkynyt.

Ruohikko koulun takana oli jo pitkää. Idänsinililja oli levittäytynyt laajaksi väriläiskäksi ryhmyrunkoisen, kukkimista aloittelevan omenapuun alle. Marjapensaissakin oli kukkaterttuja. Nurmikentän keskellä oli pieni laudoin rajattu multakasa, ehkä puolentoista neliön kokoinen, siinä oli varmaankin se edellisen asukkaan tekemä ”puutarha”, jota opastajani oli mainostanut. Mullasta nousi terhakkaita voikukanversoja.

Kävelin nurmikon yli pellon laitaan, se rajasi pihamaata etelän puolella. Sen takana häämötti Rantakylän

taajama kirkontorneineen. Käännyin ja lähdin etsimään polkua järven rantaan. Olin tullessa jo nähnytkin paikoin sinistä välkettä puunrunkojen lomitse.

Leveä polku löytyi heti ja vaikutti käytetyltä. Se johti saunan päädyistä kuusikkoon ja kiemurteli ruskeiden neulasten kattamana rantaa kohti. Ilta-auringon valo siivilöityi oksien lomasta ja sai kauempana siintävän veden välkähtelemään kullansävyisenä. Ohitin risteävän polun, joka tuli mökkien suunnalta ja jatkui rantaa mukailleen varmaankin kylälle.

Sinisenä aaltoileva Kuulasjärvi sai minut heti paremmalle tuulelle. Ihmeellistä että koulurötiskön läheisyydessä löytyi sentään jotain näin kaunista. Oli mukava saada tällainen asumisetu. Kävelin varovasti vinon mutta tukevantuntuisen harmaan laiturin päähän istumaan.

Alkoi jo hämärtää ja ilma viileni, vedestä huokui vielä talven jäljiltä viileyttä ympäristöön. Vasemmalla puolella näkyi pari mökkilaituria, kauempana suurempi, vaalea rakennus, ehkä se mainittu Lomaranta. Horisontti hämmötti edessä utuisen sinisenä kaistaleena. Lokit kaartelivat iltataivaan punertavaksi värittämän vedenpinnan yllä.

Miten outoa oikeastaan oli olla tässä, istua vieraalla hiljaisella rannalla kaiken tapahtuneen jälkeen.

Markus tuli hakematta mieleeni, ja tunsin lamauttavaa ikävää. Olin väkivalloin kukistanut tunteeni häntä kohtaan, sadatellut ja vihannut. Luulin että olin jo päässyt yli. Tunneryöppy tuli yhtäkkiä, äänetön vavisuttava itku. Se

kumpusi väkivalloin sisältäni, vihdoinkin kahleesta vapautuneena. Meillä oli ollut kaikki ihan hyvin. Nyt istuin tässä yksinäisenä ja hylättynä, kaivaten kaiken kokemani jälkeenkin hänen nauruaan, tuttua katsettaan punertavan otsatukan alta, pisamaisia kasvoja, käsivarsia ympärilläni. Mahtoiko hän koskaan ajatella minua?

Kaukaa rantapolun suunnalta kuului ääntä; joku ajoi pyörällä polkua ja olisi pian kohdallani. En halunnut tulla nähdyksi. Pyyhin silmäni ja kiirehdin laiturilta rantaan. Ehtisin kuusikon suojaan ennen kuin hän olisi kohdallani.

Siinä kiirehtiessä pudotin tietysti toisen tossuni. Se singahti jalastani vauhdilla kuin frisbeekiekko jonnekin polun varteen. Piilouduin lähimmän kuusen muhkean rungon taakse ja hengitystä pidätellen ja odotin että kulkiija menisi ohi.

Mutta hän pysähtyi. Näin tummatukkaisen miehen, joka laskeutui pyörältä ja poimi polulta tossuni. Hän käänteli sitä käsissään kuin ihmetellen mistä se oli siihen pudonnut. Mahtoiko se olla vielä lämmin, vilahti mielessäni. Silmäni olivat kosteat, mutta nyt minua alkoi jo melkein naurattaa piilossani. Mies tuli tuumailussaan johonkin loppupäätelmään ja ripusti tohvelin huolellisesti nuoren männyn oksaan. Sitten hän hypähti jälleen pyörälleen suunnaten kylälle päin, ja kipaisin hakemaan omaisuuteni takaisin. Neulaset tuntuivat samalla kertaa pehmeiltä ja pisteleviltä paljaassa jalkapohjassa.

Nukuin levottomasti ensimmäisen yön. Olin varannut kylmyyttä vastaan paksun vanupeiton, jonka alla heräilin ja kääntyilin, oli kuuma ja sänky patjoineen tuntui muhkuraiselta. Makuuhuone oli pimeä ja koulutalo ympärilläni täydellisen hiljainen. Vain heleä-äänisen yölaulajan viserrys kuului vaimeana sisälle asti. Naapurista olin kuullut myöhään yöllä kevyet askeleet rapussa ja sen jälkeen oven kolahduksen. Tuntui lohdulliselta, että joku ihminen oli lähellä.

Mietin, pitäisikö minun pelätä öisiä häiriköitä. Niitä ei ainakaan tänä yönä ollut liikkeellä.

Entä kummituksia, vaeltavia rauhattomia sieluja? Kaikkea tuli yöllä mieleen. Entinen koulu tuntui kuitenkin paikalta, jossa ainakaan pelottavat kummitukset eivät viihtyisi. Kuvittelin tyhjiin luokkahuoneisiin meluavia lapsia, pulpettien kolinaa, opettajan äänen ja liidun rahan vasten taulua, koulukeittiöstä tulvivan stroganoffin ja keitettyjen perunoiden tuoksun. Olin vieras, mutta tämän nukkavierun talon hiljaisuus henki rauhaa. Edes hiirten rapinaa ei kuulunut, tosin tähän aikaan vuodesta niitä ei muutenkaan tainnut sisätiloissa liikkua.

Aamuyön vaaletessa aloin kuulla lisääntyvää lintujen konserttia ikkunan takaa. Nukahdin uudelleen, heräsin perjantaiamuun vasta kahdeksan aikaan.

Kävelin kahvimuki kädessäni portaat alas ja ulos viileään valoisaan aamuun. Panin ohi kulkiessani merkille, että ulkokatokseen oli ilmestynyt toinenkin polkupyörä omani lisäksi.

Muhkea tuomi varisti kukkalunta ylleni, kun kuljin pellon reunaan ja tiirailin kylän suuntaan. Traktori eteni pellolla. Pitkä ruutupuseroinen mies pysäytti koneen ja kapusi ketterästi alas alkaen nopsia kivenmötiköitä mulhasta traktorin perässä olevalle pienelle lavalle. Hän ajoi ohitseni melko läheltä ja nosti kättään, taisi hiukan hymylläkin tomuisen lippalakin ja hapsottavan otsatukan alta. Vastasin tervehdykseen. Ensimmäinen tuttava.

3

Kylällä oli jo liikettä, nähtävästi toripäivä. Aukealla pankin ja marketin välissä oli muutamia kyljestä avattuja myyntiautoja ja pari kukkuraista toripöytääkin. Myynnissä oli pikaisen vilkaisuni mukaan ainakin kenkiä, vihanneksia ja kalaa. Vuokontupa, pieni markiisi-ikkunainen lounasravintola sijaitsi kahtaalle haaroittuvan valtakadun päässä, markettirakennuksen jatkeena.

Tiia seisoi tiskin takana lataamassa kahviautomaattia. Hän näytti ilahtuneelta.

– Marleena! Siinähan sä olet. Kiva nähdä pitkästä aikaa!

Vuokontupa oli tyypillinen, vähän persoonaton mutta kodikas lounasravintola, sisustettu vaalein kalustein ja ruudullisin verhoihin. Tiia kertoi että nimi tuli kahvilanpidon aloittaneelta, jo edesmenneeltä Vuokolta. Vitriini pursui leivonnaisia, keittiöstä leijaili ruoan tuoksua. Pari kahvittelijaa istui lehtiä lukemassa.

Oli lounasta edeltävä hiljaisempi hetki, joten saatoimme istahtaa yhdessä nurkkapöytänsä vaihtamaan kuulumisia.

Jutellessamme katselin Tiiaa, hän näytti samalta kuin ennenkin. Pitkät hiukset olivat poninhännällä, vihertävät silmät katselivat tyynesti toffeenruskeiden paksusankaisten silmälasien takaa. Olimme yhdessä kuluttaneet ravintolakoulun penkkejä ja viettäneet rentoa opiskelijaelämää. Olimme tulleet hyvin juttuun, ja ystävyys tuntui nyt jatkuvan siitä mihin olimme viimeksi jääneet. Tiia vain oli näköjään jättänyt elättelemänsä jatko-opiskeluhaaveet.

– No, kerro vähän, miten Haapaselle asti päädyit? Onko tämä vain joku harjoittelu? Tiia uteli.

Kerroin, että ravintolakokiksi valmistumisen jälkeen olin ollut jonkin aikaa töissä ja hankkinut sen jälkeen leipurimestarin erikoisammattitutkinnon. En ruvennut selostamaan muuttoni perimmäistä syytä, mainitsin vain puoliääneen, että juttu Markuksen kanssa oli ohi ja että Haapaselta oli löytynyt sopivasti töitä kesäksi tuotekehittelyn parissa. Viime tapaamisestamme Tiian kanssa oli kuitenkin sen verran aikaa, etten heti viitsinyt leväyttää koko tarinaani hänen eteensä.

– Ihan totta? Tiian silmät pyöristyivät. – Mitä teille tapahtui?

– Tule käymään koululla niin kerron, tokaisin. – Se on pitkä tarina, en viitsi tässä ruveta. Valaise sinä, minne olen oikein päätenyt. Alku ei oikein herätä intoa!

– Ei tämä ole hullumpi paikka kesäaikaan, Tiia vakuutti. – Matkailijoita on paljon, onhan tässä järvi ja

Lomarannan mökkikylä lähellä. Vieressä on Leppirannan tanssilava ja karavaanarialue. Täälläkin käy kesäaikaan paljon enemmän asiakkaita, vaikka onhan rannassakin ravintola... Odota hetki, hän keskeytti.

Takahuoneesta oli myyntitiskin taakse tullut vaalea jämeräleukainen mies kauppaliikkeen mainosliivi yllään. Tiia vaihtoi hänen kanssaan muutaman sanan palaten sitten luokseni. Panin merkille, että hänen poskipäilleen oli noussut kevyt punerrus.

– Se oli Tomi, kaupanpitäjä. Se pyörittää myös tätä kahvilaa, hän totesi luoden vielä nopean silmäyksen takahuoneeseen katoavan miehen selkämukseen.

Tiia, ajattelin, et opiskeluaikoinakaan koskaan onnistunut peittämään ihastustasi. Sama näemmä jatkui. Kohotin kulmiani kysyvästi hiukan hymyillen.

– Älä viitsi näyttää tuolta. Tiia huitaisi kättään näyttäen harmistuneelta. – Ei se välitä. Minulla ei ikinä ole tuuria miesten suhteen.

– No kenellä tässä on? tokaisin ja naurahdimme. Tuntui lohdulliselta tavata kohtalotoveri. Saatoimme puhua vapaammin, kun viimeinenkin kahvittelija poistui Tiialle hyvästiksi nyökäten.

– Tomi erosi vuosi sitten vaimostaan, Tiia aloitti. – Tai oikeastaan Veera lähti. Niillä oli ollut avioliitossaan aika tuulista jo pidemmän aikaa. Veerasta on liikunut paljon juttua eikä kai Tomikaan ole elänyt ihan... Veera vaan tuntuu pitävän siitä jotenkin kiinni vieläkin.

Tiian alahuuli kipristyi tyytymättömästi. – Eikä minulla ole mitään mahdollisuuksia, olen vain tällainen tavallinen kahvilamyyjä. En edes pysty laihtumaan täällä munkkien keskellä. Hän vilkaisi paljonpuhuvasti siistin työasun verhoamaa pyöreämuotoista vartaloaan.

– Sä olet ihan nätti, sanoin ja tarkoitin sitä. Olin ihmeteltyt miksi hän kulki edelleen vapaana, olivatko miehet sokeita? Naisellinen, luonteeltaan lempeä ja rauhallinen ystävänä oli silkkaa vaimoainesta. Hän oli haaveillut perheestä jo opiskeluaikana. Ehkä vika ei ollutkaan miehissä, vaan väärissä valinnoissa? No, sitä sattui muillekin.

– Mutta minun piti kertoa Rantakylästä, Tiia palasi aiheeseen. – Kesällä täällä on väkeä ja asiakkaita riittä. Nyt on kausi vasta alkamassa, mutta heinäkuu on vilkas, samoin elokuu, silloin on enemmän turistejakin. Pitää katsoa, että lounastiskissä on vaihtelua. Jäätelöä menee paljon, jos on kelejä. Meille tulee muuten myös Haapaselta leipää ja pullaa.

– Ihanaa että sä olet täällä, sanoin suoraan. – Olisi ollut aika kauheaa yrittää kotiutua ilman yhtään tuttua.

Kerroin että vanha koulu oli ollut järkytys. – Alkuun ajattelin, että ei tule mitään. Nyt ensimmäisen yön jälkeen tuntuu jo vähän paremmalta. Ehkä minä kestan.

– Usko pois, Tulusniemen koulu on paljon mukavammalla paikalla kuin se rivitalonpätkä johon alun perin aioit, Tiia vakuutti. – Siellä on paljon rauhallisempaa. Se Tiaisenkuja on vähän levotonta seutua. En ihmettelisi,

vaikka se vesivahinkokin olisi jonkun torvelon asukkaan aikaansaannosta. Onneksi mä asun vähän kauempana, Pihlajatie rivitalossa, muutaman mummon ja yhden lapsiperheen naapurina. Lapset on sentään öisin hiljaa, noin yleensä.

– Tulusniemessä sä olet herrankukkarossa, hän jatkoi.

– Siellä asui yksi pitkäaikainen opettaja, Elli. Vanhemmat ihmiset usein puhuvat Ellin koulusta tai Ellilästä, joten älä ihmettele, jos kuulet sillä nimellä... Mutta nyt mun pitää alkaa täyttämään lounaskärryä, hän jatkoi nousten.

– Koska nähdään?

Sovimme että hän tulisi käymään viikonloppuna. Minulle oli sittenkin käynyt ilmeisen onnekkaisesti, ajattelin. Leipomon aamut alkaisivat jo varhain ja asuminen jonkin elämöivän hiippariporukan seinänaapurina olisi ollut ikävä vaihtoehto. Aloin pitää haalistuneen punaisesta koulusta hiukan enemmän.

Keskustan valtavyhlän varrella oli kaksikin päivittäistavaramarkettia. Olin edellisenä päivänä tehnyt ruokaostokset toisessa ja nyt tein asiaa Tomin kauppaan ihan uteliaisuudesta. Nappasin hyllystä purkin ruusuntuoksuista kylpyvaahtoa ammeen testausta varten. Tiirailin ohi mennessäni Tomia, joka järjesteli leipähyllyä vaalea tukka geelillä suittuna, kiireisen näköisenä, nyökkäsi toki kuten kauppiaan pitikin. Tiia ja Tomi..? Mies ei nopeasti nähden tehnyt minuun suurempaa vaikutusta. Hänellä oli tuima ryppy totisten harmaiden silmien välissä. Mah-